

ZAKON

O PREDŠKOLSKOM VASPITANJU I OBRAZOVANJU

(Objavljen u "Sl. listu RCG", br. 64 od 28. novembra 2002, 49/07, "Sl. listu Crne Gore", br. 80 od 31. decembra 2010, 40/11)

I OSNOVNE ODREDBE

Definicija

Član 1

Predškolsko vaspitanje i obrazovanje, kao dio jedinstvenog vaspitno-obrazovnog sistema, ostvaruje se na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Djelatnost

Član 2

Predškolskim vaspitanjem i obrazovanjem se ostvaruje vaspitanje i obrazovanje djece, vodi briga o djeci i pruža pomoć roditeljima u poboljšanju kvaliteta života porodice i djece.

Obuhvat djece

Član 3

Predškolsko vaspitanje i obrazovanje obuhvata djecu do polaska u osnovnu školu.

Ciljevi

Član 4

Ciljevi predškolskog vaspitanja i obrazovanja su:

- 1) stvaranje uslova za život, igru i razvoj djece;
- 2) razvijanje sposobnosti razumijevanja i prihvatanja sebe i drugih;
- 3) razvijanje sposobnosti za dogovaranje, uz uvažavanje različitosti i učestvovanja u grupi;
- 4) razvijanje sposobnosti prepoznavanja emocija i podsticanje emotivnog doživljavanja i izražavanja;
- 5) njegovanje radoznalosti, istraživačkog duha, mašte i intuicije, kao i razvijanje mišljenja;
- 6) podsticanje jezičkog razvoja, kao vještine komunikacije, stvaralačkog i kreativnog korišćenja govora;
- 7) podsticanje doživljavanja umjetničkih djela i umjetničkog izražavanja;
- 8) bogaćenje dječjeg iskustva kroz različite tipove aktivnosti iz svakodnevnog života;
- 9) podsticanje tjelesnog i motoričkog razvoja;
- 10) razvijanje samostalnosti, higijenskih navika i brige za zdravlje;
- 11) razvijanje pozitivnog odnosa prema prirodi i zaštiti životne sredine;
- 12) razvijanje sposobnosti razumijevanja i usvajanja osnovnih socijalnih, moralnih i drugih vrijednosti;
- 13) razvijanje svijesti o jednakosti i ravnopravnosti polova.

Organizovanje

Član 5

Predškolsko vaspitanje i obrazovanje, u zavisnosti od obrazovnog programa i dužine boravka djece, ostvaruje se u: predškolskoj ustanovi, obrazovnom centru, resursnom centru i dnevnom centru (u daljem tekstu: ustanova), kao i u porodici, u skladu sa ovim zakonom.

Predškolsko vaspitanje i obrazovanje može se ostvarivati i u osnovnim školama i drugim pravnim licima, u skladu sa ovim zakonom.

Predškolsko vaspitanje i obrazovanje kod subjekata iz st. 1 i 2 ovog člana, zavisno od uzrasta djeteta, obavlja se u jaslicama i vrtićima.

Član 6

(Brisan).

Pravo na izbor programa

Član 7

Roditelj ima pravo da, u skladu sa interesovanjima i potrebama djeteta, izabere program vaspitanja i obrazovanja djeteta, pod uslovima i na način propisan ovim zakonom.

Boravak djece

Član 8

U jaslicama borave djeca uzrasta do tri godine života, a u vrtićima djeca od tri godine života do polaska u osnovnu školu.

Djeca sa djeca sa posebnim vaspitno-obrazovnim potrebama

Član 9

Predškolsko vaspitanje i obrazovanje djece sa posebnim vaspitno-obrazovnim potrebama ostvaruje se u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Nadzor

Član 10

Nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona vrši ministarstvo nadležno za prosvjetu i nauku (u daljem tekstu: Ministarstvo), u skladu sa zakonom.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 10a

Svi izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

Pojmovnik

Član 11

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju značenje:

- "obrazovni program" je najšire definisana programska orijentacija za izvođenje vaspitno-obrazovnog rada;
- "vaspitna grupa" predstavlja sastav djece strukturiran po uzrastu, pedagoškim normativima i brojnosti;
- "vaspitna jedinica" je dio predškolske ustanove van sjedišta ustanove koja obuhvata jednu ili više vaspitnih grupa;
- "djeca sa posebnim vaspitno-obrazovnim potrebama" obuhvataju nadarenu djecu i djecu sa smetnjama u razvoju;
- "javno važeći program" je program koji donosi ili odobrava nadležni državni organ;
- "privatne ustanove" su ustanove predškolskog vaspitanja i obrazovanja koje osniva pravno ili fizičko lice;
- "privatni vaspitač" je nastavnik predškolskog vaspitanja i obrazovanja angažovan po potrebi za realizaciju osnovnih programskih zahtjeva sa djetetom u porodici;
- "djeca iz najosjetljivijih grupa stanovništva" su: djeca sa smetnjama i teškoćama u razvoju, djeca koja imaju teškoće uzrokovane socijalnim, jezičkim i kulturološkim preprekama.

II ORGANIZACIJA VASPITNO-OBRAZOVNOG RADA

Obrazovni program

Član 12

Predškolsko vaspitanje i obrazovanje ostvaruje se prema obrazovnom programu predškolskog vaspitanja i obrazovanja (u daljem tekstu: obrazovni program).

Obrazovnim programom utvrđuju se ciljevi i zadaci vaspitno-obrazovnog rada, broj djece u vaspitnim grupama, vrste, obim i oblici trajanja vaspitno-obrazovnog rada.

Obrazovni program po trajanju

Član 13

Obrazovni program realizuje se kao: cjelodnevni program u trajanju od šest do 12 časova, poludnevni u trajanju od četiri do šest časova; kraći i specijalizovani u trajanju od tri do četiri časa.

Vrste programa

Član 14

Vrste obrazovnog programa su: primarni, kraći, specijalizovani i drugi programi, u skladu sa ovim zakonom i posebnim propisima.

Programi iz stava 1 ovog člana realizuju se prema mogućnostima ustanove, u skladu sa potrebama i interesima djece i roditelja.

Ustanova može organizovati povremene programe vaspitanja i obrazovanja djece u prirodi i programe turističkog karaktera.

Odluku o organizovanju rada, u smislu stava 3 ovog člana, uz pribavljeno mišljenje Savjeta roditelja, donosi upravni odbor ustanove.

Primarni program

Član 15

Primarnim programom predškolskog vaspitanja i obrazovanja (u daljem tekstu: primarni program) utvrđuju se obim i oblici vaspitno-obrazovnog rada sa djecom do polaska u osnovnu školu.

Program iz stava 1 ovog člana realizuje se u javnoj i privatnoj ustanovi u kojoj borave djeca više od tri sata.

Kraći program

Član 16

Kraćim programom predškolskog vaspitanja i obrazovanja (u daljem tekstu: kraći program) utvrđuje se sadržaj kontinuiranih ili povremenih aktivnosti koje se mogu organizovati jednom ili više puta nedjeljno, u trajanju do četiri sata, u skladu sa potrebama i interesima djece i roditelja.

Za djecu koja nijesu uključena u primarni program, u cilju efikasnije pripreme za osnovnu školu, ustanova mora realizovati program pripreme djece za osnovnu školu. Program pripreme za djecu koja nijesu obuhvaćena primarnim programom, ustanova organizuje u vremenu i terminima koji ne remete njen redovan rad i program.

Program iz stava 2 ovog člana realizuje se za djecu uzrasta od pet godina života do polaska u osnovnu školu.

Specijalizovani program

Član 17

Specijalizovanim programom predškolskog vaspitanja i obrazovanja (u daljem tekstu: specijalizovani program) utvrđuje se oblik i sadržaj vaspitno-obrazovnog rada po određenim oblastima i sferama interesovanja, u skladu sa potrebama djece i roditelja.

Posebni program

Član 18

Posebni program predškolskog vaspitanja i obrazovanja (u daljem tekstu: posebni program) utvrđuje se oblik i sadržaj vaspitno-obrazovnog rada za djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju, u skladu sa posebnim propisom.

Za djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju realizuju se i individualni razvojno-obrazovni programi, u skladu sa posebnim propisom.

Nadležnost

Član 19

Primarni i posebni program predškolskog vaspitanja i obrazovanja utvrđuje Nacionalni savjet za obrazovanje (u daljem tekstu: Savjet).

Kraći i specijalizovani program utvrđuje ustanova, u saradnji sa osnivačem, uz prethodno mišljenje Savjeta.

Program po posebnim pedagoškim načelima

Član 20

Privatna ustanova koja izvodi vaspitno-obrazovni program po posebnim pedagoškim načelima dobija javnu važnost kada Savjet utvrdi da je program priznat od strane odgovarajućeg međunarodnog udruženja.

Godišnji program rada

Član 21

Ustanova donosi godišnji program rada.

Godišnjim programom rada ustanove bliže se utvrđuju: organizacija, oblici, sadržaji i raspored aktivnosti vaspitno-obrazovnog rada, usavršavanje nastavnika, vrste i nazivi programa, načini i oblici saradnje sa roditeljima, jedinicom

lokalne samouprave, organima, organizacijama i dr.

Vrijeme organizovanja

Član 22

Vrijeme organizovanja vaspitno-obrazovnog rada u ustanovama u toku godine određuje osnivač, uz saglasnost organa lokalne samouprave, zavisno od sadržaja programa koji se realizuje, u skladu sa potrebama i interesima roditelja i djece i klimatskim i drugim uslovima sredine.

Predškolsko vaspitanje u porodici

Član 23

Predškolsko vaspitanje i obrazovanje može organizovati predškolska ustanova i u porodici, u skladu sa ovim zakonom.

Uslove i način organizovanja predškolskog vaspitanja i obrazovanja u porodici uređuje Ministarstvo, na predlog Savjeta.

Vaspitne grupe

Član 24

U ustanovi se organizuju vaspitne grupe.

U zavisnosti od uzrasta djece, broj upisane djece u vaspitnoj grupi za primarni program je:

- 1) osmoro za djecu do jedne godine;
- 2) 12 za djecu do dvije godine;
- 3) 14 za djecu od dvije do tri godine;
- 4) 10 za djecu u mješovitoj grupi do tri godine;
- 5) 20 za djecu od tri do četiri godine;
- 6) 24 za djecu od četiri do pet godina;
- 7) 25 za djecu od pet do šest godina;
- 8) 20 za djecu u mješovitoj grupi od tri do šest godina.

Broj djece u vaspitnim grupama za kraći, specijalizovani, posebni i druge programe utvrđuje se tim programima.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, broj djece u vaspitnoj grupi može se povećati, po odobrenju Ministarstva.

U vaspitnoj grupi u kojoj su uključena djeca sa smetnjama i teškoćama u razvoju, broj djece se može smanjiti, po odobrenju Ministarstva.

Vaspitne jedinice van sjedišta ustanove

Član 25

Ustanova može imati vaspitne jedinice van svog sjedišta.

Odluku o organizovanju vaspitnih jedinica, u smislu stava 1 ovog člana, donosi upravni odbor, uz saglasnost osnivača.

Upis djece

Član 26

Upis djece u ustanovu vrši se, po pravilu, u toku juna mjeseca, na osnovu javnog oglašavanja.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, upis djece može se vršiti tokom cijele godine, u skladu sa mogućnostima ustanove.

Upis djece u ustanovu vrši nadležna komisija koju imenuje direktor.

Bliži način, postupak i kriterijumi upisa djece u ustanovu propisuje Ministarstvo.

Privremeno isključenje iz ustanove

Član 27

Djeca koja boluju zarazne bolesti mogu se privremeno isključiti iz ustanove na osnovu ljekarskog nalaza, u skladu sa statutom ustanove.

III VASPITAČI, STRUČNI SARADNICI I SARADNICI Vaspitno-stručni kadar

Član 28

Vaspitno-obrazovni rad u ustanovi obavljaju: vaspitač, vaspitač saradnik i stručni saradnik.

Vaspitno-obrazovni rad sa djecom uzrasta do tri godine obavlja vaspitač, a njegu i preventivnu zaštitu medicinska sestra pedijatrijskog smjera.

Vaspitno-obrazovni rad sa djecom uzrasta od tri godine do polaska u školu obavlja vaspitač i vaspitač saradnik, a preventivnu zdravstvenu zaštitu djece medicinska sestra, po pravilu, pedijatrijskog smjera.

Vaspitno-obrazovni rad na ostvarivanju specijalizovanog programa obavlja vaspitač saradnik.

Vaspitno-obrazovni rad sa djecom u porodici obavlja vaspitač koji je registrovan kao privatni vaspitač.

Stručni saradnik pruža pomoć vaspitaču i medicinskoj sestri u obavljanju stručnih poslova.

Program jačanja roditeljskih kompetencija

Član 28a

Vaspitno-stučni kadar iz člana 28 ovog zakona, kroz program jačanja roditeljskih kompetencija, pruža podršku, vrši edukaciju i afirmiše ulogu roditelja, kao i podstiče korišćenje potencijala roditelja kroz biblioteku igračaka i knjiga.

Biblioteku igračaka i knjiga čine: razvojno prilagođene igračke i knjige, literatura za roditelje, vaspitače, kao i ostali didaktički materijal za razvoj djece.

U biblioteci iz stava 2 ovog člana roditelj pored besplatnog korišćenja igračaka, knjiga i ostalog razvojno-stimulativnog materijala, dobija i informacije i praktične instrukcije o načinu stimulisanja razvoja djeteta, čime se podstiče sveobuhvatan razvoj djeteta kod kuće.

Interaktivna služba

Član 28b

Pri ustanovi kojoj gravitiraju udaljena seoska područja, po pravilu, organizuju se interaktivne službe.

Interaktivna služba kroz kućne posjete porodici i djeci, na udaljenom seoskom području, daje instrukcije roditeljima, promoviše i realizuje programe i aktivnosti koje se odnose na razvoj djeteta i sl.

Interaktivnu službu iz stava 1 ovog člana čine vaspitač, vaspitač saradnik i stručni saradnik, u skladu sa obrazovnim programom.

Uslovi za izvođenje vaspitno-obrazovnog rada

Član 29

Vaspitač može biti lice koje je steklo višu ili visoku školsku spremu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje.

Vaspitač saradnik može biti lice koje ima srednju, višu ili visoku školsku spremu, čiji se profil određuje svakim od programa vaspitnoobrazovnog rada.

Stručni saradnik može biti lice koje je završilo visoku školsku spremu odgovarajuće struke (psiholog, pedagog, defektolog-logoped, lekar-pedijatar, stomatolog, socijalni radnik, nutricionista i dr.).

Medicinska sestra u ustanovi (u daljem tekstu: trijažna sestra) može biti lice koje je završilo srednju ili višu medicinsku školu, po pravilu, pedijatrijskog smjera. Medicinska sestra u jaslicama može biti lice koje je završilo srednju medicinsku školu pedijatrijskog smjera.

Privatni vaspitač

Član 30

Predškolsko vaspitanje i obrazovanje u porodici obavlja privatni vaspitač.

Troškove za predškolsko vaspitanje i obrazovanje u porodici plaća roditelj.

Privatni vaspitač može obavljati vaspitanje i obrazovanje predškolske djece u porodici, ako:

- 1) ispunjava uslove za vaspitača, odnosno vaspitača saradnika propisane ovim zakonom;
- 2) nije u radnom odnosu;
- 3) se prijavi nadležnom organu opštine i nadležnoj prosvjetnoj inspekciji.

Lice iz stava 3 ovog člana bavi se predškolskim vaspitanjem i obrazovanjem kao osnovnom djelatnošću.

Evidenciju o privatnom vaspitaču vodi Ministarstvo.

Evidencija o privatnom vaspitaču

Član 31

Sadržaj obrasca i način vođenja evidencije za privatnog vaspitača (upis, brisanje i dr.) propisuje Ministarstvo.

Ljekarski pregled

Član 32

Lica koja obavljaju vaspitno-obrazovni rad u ustanovi i drugi zaposleni koji rade neposredno sa djecom moraju biti, u toku godine, najmanje jedanput ljebarski pregledani, u skladu sa zakonom.

Troškove ljebarskog pregleda iz stava 1 ovog člana plaća ustanova.

Norma

Član 33

U okviru nedjeljnog radnog vremena vaspitač, vaspitač saradnik i stručni saradnik ima najmanje 26 časova neposrednog vaspitno-obrazovnog rada sa djecom.

U okviru nedjeljnog radnog vremena medicinska sestra u jaslicama ima najmanje 30 časova neposrednog rada sa djecom.

Radno vrijeme trijažne sestre iznosi 40 časova nedjeljno.

Ostalo radno vrijeme vaspitača, vaspitača saradnika, stručnog saradnika i medicinske sestre u jaslicama raspoređuje se u skladu sa statutom ustanove.

Pedagoška evidencija

Član 34

U ustanovi se vodi jedinstvena pedagoška evidencija i to: radna knjiga, matična knjiga djece, karton sa podacima o razvoju djeteta, ljetopis ustanove, evidencija ovlašćenih lica koja mogu preuzeti dijete iz ustanove i dr.

Sadržaj obrasca i način vođenja jedinstvene pedagoške evidencije propisuje Ministarstvo.

Troškovi ishrane djece

Član 35

Troškove ishrane djece u ustanovi plaćaju roditelji u skladu sa ugovorom kojim se uređuju međusobna prava i obaveze između roditelja i ustanove.

Visinu troškova za ishranu djece u javnoj ustanovi utvrđuje organ upravljanja ustanove, uz saglasnost Ministarstva.

Troškove ishrane djece bez roditeljskog staranja i djece čiji su roditelji korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice kao i djece iz najosjetljivijih grupa stanovništva, u ustanovi iz stava 1 ovog člana, plaća centar za socijalni rad na čijoj je teritoriji prebivalište djeteta, odnosno roditelja.

Sadržaj ugovora o plaćanju troškova za ishranu djeteta utvrđuje Ministarstvo.

Određivanje troškova ishrane

Član 36

Visina troškova ishrane djece, u smislu člana 35 stav 2 ovog zakona, određuje se na osnovu broja članova porodičnog domaćinstva, visine prihoda po članu domaćinstva i broja djece iz te porodice upisanih u ustanovi.

Određivanje troškova iz stava 1 ovog člana bliže se uređuje propisom Ministarstva.

IV KAZNENE ODREDBE Prekršaj pravnih i odgovornih lica

Član 37

Novčanom kaznom od 500 eura do 10.000 eura kazniče se za prekršaj ustanova, ako:

- 1) ne ostvaruje propisani program vaspitno-obrazovnog rada (čl. 15-19);
- 2) ne donese godišnji program rada (član 21);
- 3) obavlja vaspitno-obrazovnu djelatnost u vaspitnim grupama obrazovanim suprotno članu 24 ovog zakona;
- 4) ne vodi propisanu evidenciju (član 34).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniče se i odgovorno lice u ustanovi novčanom kaznom od 30 eura do 1.000 eura.

V PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE Usklađivanje rada ustanova

Član 38

Ustanove su dužne da usklade rad, organizaciju i opšte akte sa ovim zakonom u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Usklađivanje rada ustanova

Član 38a

Ustanove su dužne da usklade rad, organizaciju i opšte akte sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 39

Ministarstvo će donijeti propise predviđene ovim zakonom u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjuju se propisi koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 39a

Akti iz čl. 26 i 35 ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Primjena obrazovnog programa

Član 40

Primarni, kraći, specijalizovani i posebni program donijeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, a primjenjivaće se u ustanovama koje ispunjavaju uslove predviđene ovim zakonom.

Ustanove koje ne ispunjavaju uslove za primjenu programa iz stava 1 ovog člana realizuju plan i program koji je donesen na osnovu Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju ("Službeni list RCG", br. 56/92).

Prestanak važenja zakona

Član 41

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o predškolskom vaspitanju i obrazovanju ("Službeni list RCG", br. 56/92).

Odredbe Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju ("Službeni list RCG", br. 56/92) koje se odnose na nastavni plan i program primjenjuju se do donošenja obrazovnog programa u skladu sa ovim zakonom.

Stupanje na snagu

Član 42

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore", a primjenjivaće se od dana primjene obrazovnog programa donesenog u skladu sa zakonom.